

Lukas Göbel & Theo Captein

door Zinzy Geene

Voor degenen die tijdens het gemeenteweekend de lezing van Jansje bijwoonden is het inmiddels geen geheim meer. In september van 2014 brachten directeur Claudia Stefanutto en styliste Linda Dijkslag twee bijzondere weken door in Nepal.

Om hun reis en productieproces te documenteren vroegen ze fotografen-filmmakers Theo Captein en Lukas Göbel om mee te reizen. Het resultaat: een verhelderend, kleurrijk, eerlijk en soms ontroerend portret van het prachtige voorbeeld van Fair Design dat Jansje heet.

Een multimedialduo

Lukas Göbel studeerde in 2000 af aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en sindsdien werkt hij als freelance fotograaf. Theo Captein studeerde er enkele jaren later af in de documentaire fotografie en film. Hij liep stage bij Lukas en aansluitend daarop zijn ze vanuit hun gezamenlijke visie op en interesse in fotografie gaan samenwerken. 'Wat gebeurt er als we onze stijlen, die elkaar overlappen maar ook verschillen, samenbrengen?' vroegen ze zich af. Samen werken ze voornamelijk aan documentaire projecten. Al snel werd duidelijk dat ze een voorkeur delen voor de humoristische, licht absurdistische setting. Korte films, zo zeggen ze zelf, waarbij ze zichzelf overgeven aan het toeval.

'De kijker ziet het verhaal door onze ogen, maar we willen hem of haar niet in een hoek duwen', aldus Lukas. Naast korte films als *Bingo*, een geweldige korte film die u op internet kunt vinden, besteden ze tijd aan projecten als de reis met Jansje.

Op reis naar Nepal

In eerste instantie was Jansje op zoek naar een fotograaf, maar gelukkig werd al snel besloten om tijdens de reis ook te filmen. Een goed besluit, zo zult u kunnen zien, want het leverde prachtige beelden op. Lukas, die al eerder met Herman Heijn had samengewerkt aan een doopsgezind project, was al bekend in De Gang en toen hij Theo erbij vroeg, was ook die meteen enthousiast. Het bleek een geweldige en ook spannende reis, zegt Theo: 'met enige voorbereiding verlieten we Nederland en onderweg veranderden de details soms nogal snel.' Dat vroeg om een sterk aanpassingsvermogen. 'We hebben ons echt laten leiden door de reis die Claudia en Linda maakten.'

Voor Lukas en Theo was het een geheel nieuwe manier van werken. Lukas: 'we trokken langs projecten waarmee Jansje een samenwerkingsverband heeft. Ondertussen filmden en fotograferden we onderweg alles tegelijkertijd.' Vooral op technisch gebied betekende dit keuzes maken. Waar ze normaal gesproken als elkaars co-regisseur werken, besloten ze dat Lukas ging fotograferen en Theo zou filmen.

Bijzondere projecten

De tocht bracht hen via kleine weggetjes en lange autoritten langs de mensen met wie Jansje samenwerkt. Een goed voorbeeld van het Fair Design-concept is een metaalwerkplaats, waar Jansje haar prachtige engelvleugeltjes (voor in uw kaarsen) laat maken. Daar werkt een familie samen om mooie producten van hoogwaardige kwaliteit te produceren. Mooi is dat wij ervan kunnen genieten, maar nog beter is dat de intelligente dochter van het gezin nu Medicijnen kan studeren. 'Daar zijn deze mensen ongelofelijk trots op', aldus Lukas. Theo voegt toe: 'Dat is ook wat we met deze expositie willen laten zien. Wat betekent "fairtrade" nou in de praktijk?' Als je het dichtbij laat komen en het productieproces inzichtelijk maakt, wordt het voor de koper des te meer duidelijk dat Jansje heel unieke artikelen verkoopt.

De mannen hadden besloten om tijdens het werk aan dit project een korte film te maken. Geheel geleid door het toeval ontdekten ze een dovenschool in Kathmandu, vol

enthousiaste, vrolijke leerlingen. De ontmoeting sloot mooi aan bij het verhaal dat ze maakten over het Amsterdamse Eetlokaal LT, waar dove medewerkers uw bestelling opnemen. Hun betrokkenheid bij de school tijdens deze reis bracht de dames van Jansje ook weer wat moois. Een van hun producenten, die zelf een werkplaats runt voor onder meer mensen met een beperking, wist werkplekken beschikbaar te stellen voor enkele dove leerlingen van de betreffende school. De fairtrade cultuur op zijn best.

Foto en film

Wat deze tentoonstelling onderscheidt van de afgelopen paar exposities is het gebruik van bewegend beeld. 'Film kan als kunstvorm veel completer zijn', vindt Theo. Al is het maar omdat je meer kanalen tot je beschikking hebt. Zo bleek bij de dovenschool al snel dat gebarentaal zich niet zo eenvoudig laat vangen in bewegingloze frames.

'Maar', zo zegt Lukas, 'de impact van een enkele foto kan ook weer groter zijn, juist door de verstillig.' Lukas en Theo hopen dan ook dat we bij deze expositie goed letten op het totaalverhaal, op hoe fotografie en film elkaar aanvullen. ●

